

Elanikkonnakaitse küsitluse kokkuvõte

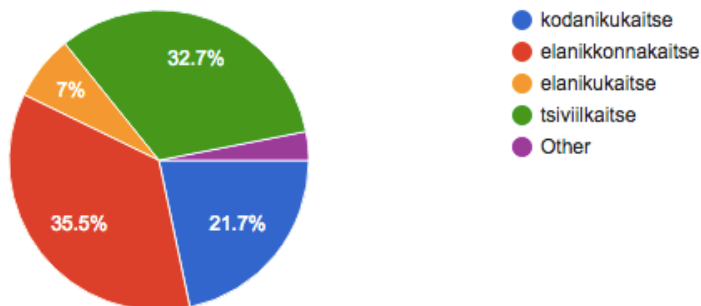
Eesti NATO Ühing koostöös Kodanikukaitse MTÜga viis septembrikuu jooksul läbi küsitluse elanikkonnakaitse valdkonnas, et kaardistada kodanike teadmised ja mõtted. Küsitlus viidi läbi nii eesti kui vene keeles. Eestikeelsele küsitlusele vastas ligikaudu 860 inimest, venekeelsele 17. Venekeelset küsitlust sai täita kaks nädalat ning seda ei jagatud nii paljudes kanalites kui eesti keelset. Venekeelse küsitluse tulemused on toodud välja eraldi.

Küsitlus koosnes 14st küsimusest, millest enamik olid valikvariantidega ning üks lahtine küsimus.

Esimeses küsimuses küsisime: “Milline termin kirjeldaks Teie arvates kõige paremini valdkonda, kas”:

- kodanikukaitse
- elanikkonnakaitse
- elanikukaitse
- tsiviilkaitse
- Muu:

Ehkki Riigikantselei poolt on olnud kasutusel termin elanikkonnakaitse, uurisime, milline termin võiks kodanikele endile kõige meelepärasem olla.

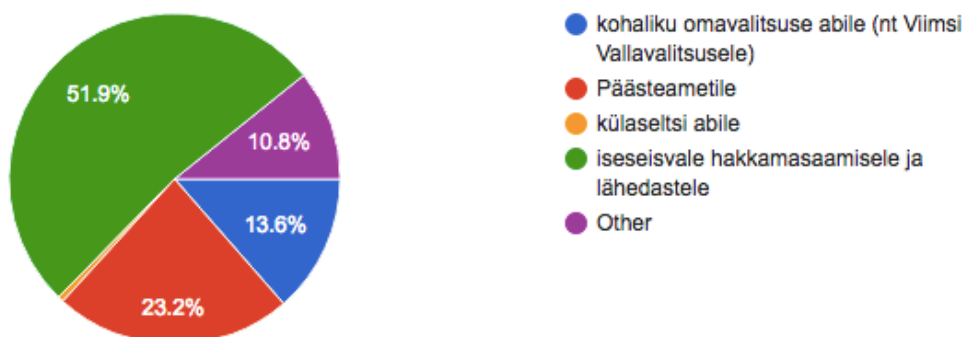
Kõige rohkem vastanutest pidas kõige paremini tsiviilkaitse valdkonda iseloomustavaks sõnaks „elanikkonnakaitse“ (35,5% vastanutest). Teisel kohal toodi välja „tsiviilkaitse“ (32,7%) mõiste. Kolmandana peetakse oluliseks nimetust “kodanikukaitse” (21,7%), järgnevad “elanikukaitse” (7%) ning “muu” (3,1%).

Teiseks küsisime “Kas kohalik omavalitsus peaks tegelema elanikkonnakaitsega? Palun põhjendage oma vastust.” Tegemist oli lahtise küsimusega ning toome siinkohal välja üldistatud vastused.

Enamik vastajatest vastas, et kohalik omavalitsus peaks tegelema elanikkonnakaitsega. “Jah” oli vastava küsimuse alla kirjutanud ligi 500 vastanut. Eitaval vastas küsimusele ligi 100 inimest. Umbes 50 vastajat on kirjutanud, et mingil määral või vähesel määral ning ülejäänud on kirjutanud, et ei oska öelda.

Kolmandaks uurisime, kellele loodetakse kriisiolukorras. Valikuvариandid olid:

- kohaliku omavalitsuse abile (nt Viimsi Vallavalitsusele)
- Päästeametile
- külaseltsi abile
- iseseisvale hakkamasaamisele ja lähedastele
- Muu:

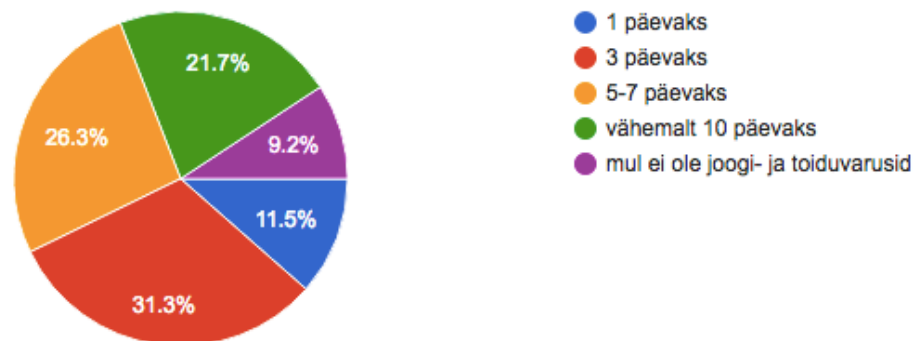

51,9% vastanutest loodab esmajoones iseenda hakkamasaamisele ning lähedastele. 23,2% vastanutest loodab Päästeameti abile. Kohalikule omavalitsusele loodab 13,6% vastanutest ning 10,8% on märkinud vastuseks “muu”. Vaid 0,6% vastanutest on märkinud, et loodab külaseltsi abile.

Neljanda küsimuse eesmärk oli selgitada välja, mitme päeva jagu on inimestel kodus toiduvarusid.

Küsimus: Kas minu kodus on piisavad joogi- ja toiduvarud:

- 1 päevaks
- 3 päevaks
- 5-7 päevaks
- vähemalt 10 päevaks
- mul ei ole joogi- ja toiduvarusid

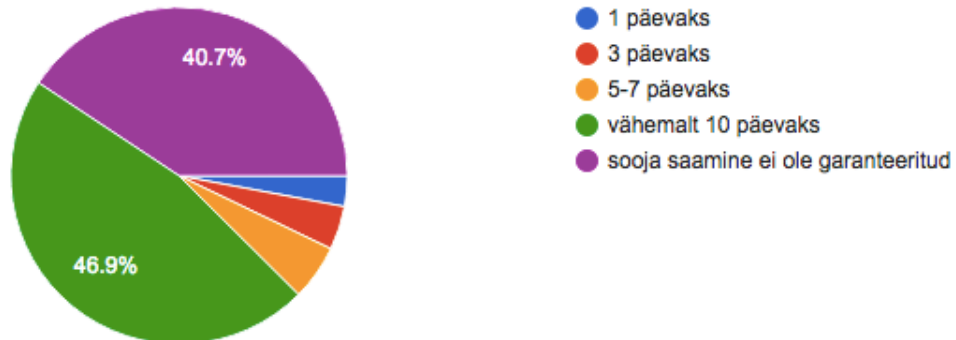

Selgus, et 31,3% jaguks koduseid toidu- ja joogivarusid kolmeks päevaks. 26,3% vastanutest omab varusid 5-7 päevaks. 21,7% leiab, et neil jätkuks koduseid varusid vähemalt kümneksks päevaks. 11,5% on kodus toidu- ja joogivarusid vaid ühe päeva jagu ning 9,2% pole üldse koju midagi varutud.

Järgmiseks pidasime vajalikuks uurida “Kas minu kodus on garanteeritud sooja saamine ilma elektrita”:

- 1 päevaks

- 3 päevaks
- 5-7 päevaks
- vähemalt 10 päevaks
- sooja saamine ei ole garanteeritud

Kodus elektrita sooja saamine vähemalt kümneks päevaks on vastuste järgi garanteeritud 46,9% kõikidest vastanutest. Samas leiab 40,7%, et neil pole ilma elektrita kodus sooja saamine tagatud. 5,3% arvates oleks neil elektri puudumisel sooja 5-7 päevaks, kolmeks päevaks 4,2% ning üheks päevaks 2,9% vastanutest.

Kuues küsimus esitati väite vormis “Olen teadlik kuidas kriisiolukorras (nt äärmuslikest ilmastikutingimustest tingitud hädaolukordades) käituda” kus vastusevariantideks olid:

- jah, olen läbinud vastava ettevalmistuse
- loodan, et mul on piisav elukogemus ja saan hakkama
- ei ole teadlik

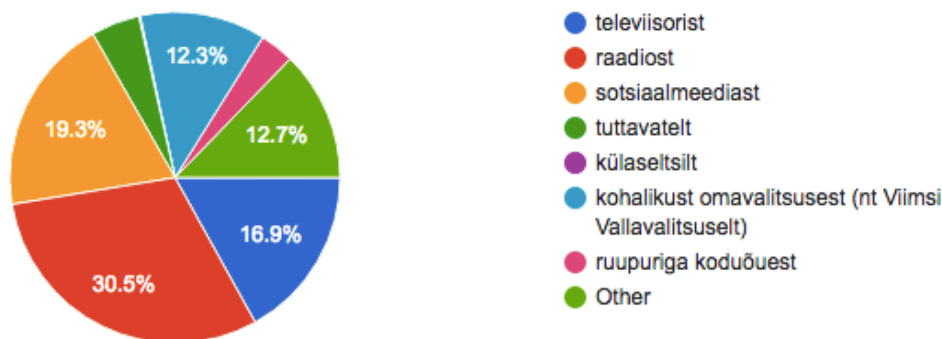

69,7% vastanutest usub, et on teadlik kuidas kriisiolukorras käituda ja usub, et saab hakkama, sealhulgas lootes sel puhul enda piisavale elukogemusele. 17,1% vastanutest on samuti teadlik ning on läbinud vastava ettevalmistuse. Ülejäänud 13,3% pole teadlik, kuidas kriisiolukorras toimida.

Seitsmes küsimus uuris, kust loodavad inimesed kriisiolukorras saada informatsiooni.

Loodan saada kriisiolukorras informatsiooni:

- televiisorist
- raadiost
- sotsiaalmeediast
- tuttavatelt
- külaseltsilt
- kohalikust omavalitsusest (nt Viimsi Vallavalitsuselt)
- ruupuriga koduõuest
- Muu:

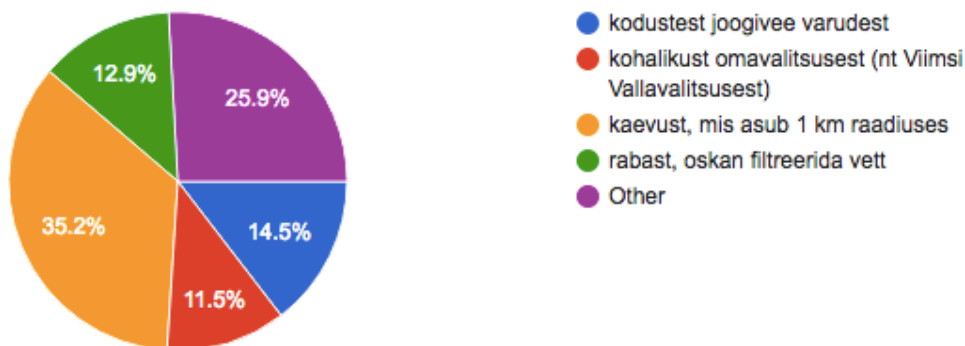

Informatsiooni saamise osas jagunesid vastanute hääled väga mitmekesiselt. Kõige rohkem loodetakse infot saada eelkõige raadiost (30,5%). Järgnes sotsiaalmeedia, mille kaudu loodab infot saada 19,3% vastanutest. Populaarsuselt kolmandana toodi välja televiisor, mida pooldas 16,9%. 12,7% vastanutest on märkinud vastuseks “muu”, 12,3% arvab, et infokanaliks võiks olla kohalik omavalitsus, 4,8% loodab tuttavatele ning ruupuriga info saamisele loodab 3,4%. Külaseltsis info saamist ei ole vastusevariandiks märkinud ükski vastaja.

Kaheksandas küsimuses keskendusime joogivee olukorrale:

Kui kriisiolukorras kraanist enam vett ei tule ning piirkonna poed ning bensiinjaamad veest tühjaks ostedud, siis saan vajaliku joogivee:

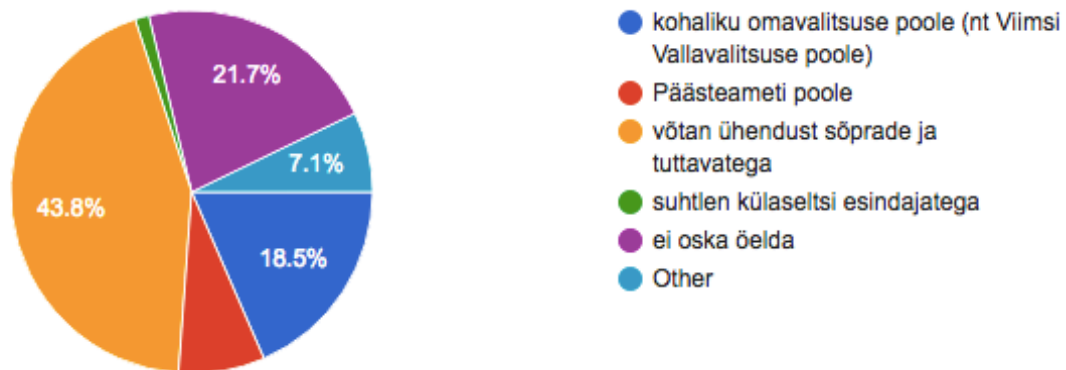
- kodustest joogivee varudest
- kohalikust omavalitsusest (nt Viimsi Vallavalitsusest)
- kaevust, mis asub 1 km raadiuses
- rabast, oskan filtreerida vett
- Muu:

35,2% vastanutest saab vajaliku joogivee 1 km raadiuses olevast kaevust. 25,9% leiab, et saab joogivee muust kohast. 14,5% on kodus vajaminev joogivesi varutud. 12,9 % saaks rabast vett filtreerides. 11,5 % saaks vajaliku joogivee kohalikust omavalitsusest.

Üheksas küsimus uuris, kas inimesed teavad, kuhu pöörduda abi saamiseks, kui endal puuduvad joogi- ja toiduvarud ning sooja saamine ei ole kindlustatud. Vastusevariantideks olid:

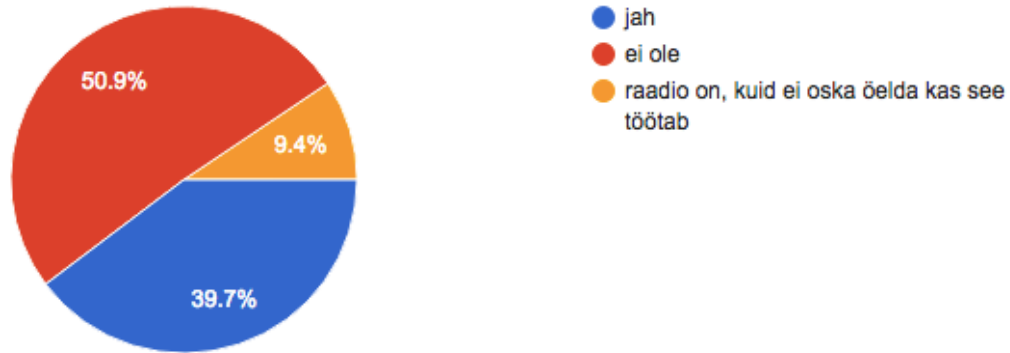
- kohaliku omavalitsuse poole (nt Viimsi Vallavalitsuse poole)
- Päästeameti poole
- võtan ühendust sõprade ja tuttavatega
- suhtlen külaseltsi esindajatega
- ei oska öelda
- Muu:

43,8% vastanutest arvab, et peaks võtma ühendust sõprade ja tuttavatega. 21,7% ei oska öelda, mida nad sellises olukorras teeksid. 18,5% pöörduks kohaliku omavalitsuse poole, 7,7% päästeameti poole ning 7,1% on valinud vastusevariandi “muu”. Vaid 1,3% arvab, et peaks suhtlema külaseltsi esindajatega.

Kümnes küsimus küsis “Kas minu kodus on olemas patareidega raadio (töötab elektrita)?”

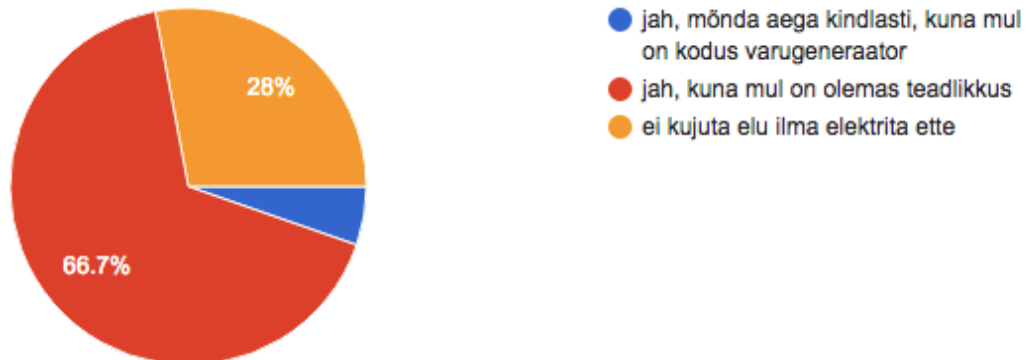
- jah
- ei ole
- raadio on, kuid ei oska öelda kas see töötab

50,9% on vastanud eitavalt, 39,7% jaatavalt ning 9,4% omab raadiot kuid ei tea, kas see ka töötab.

Üheteistkümmes küsimus küsis “Kas saaksite kriisiolukorras hakkama ilma elektrita?”

- jah, mõnda aega kindlasti, kuna mul on kodus varugeneraator
- jah, kuna mul on olemas teadlikkus
- ei kujuta elu ilma elektrita ette

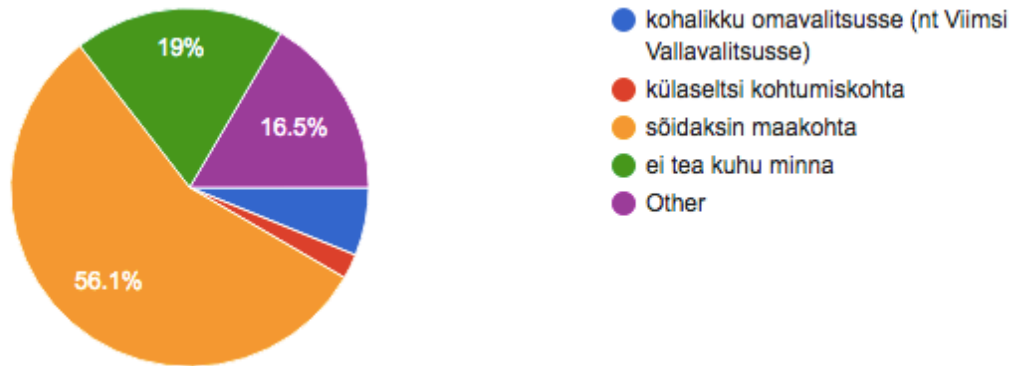
66,7% arvab, et saaksid hakkama, kuna teadlikkus on olemas. 28% vastanutest aga ei kujuta elu ilma elektrita ette. Varugeneraator on olemas vaid 5,3%.

Kaheteistkümmes küsimus oli lühike ja vaid kahe vastusevariandiga “Kas olete mõelnud sellele mida tuleks kaasa võtta kui lahkute kriisiolukorras kodust?”

Vastusevariantideks jah ning ei ole teadlik. 64,9% vastas jaatavalt ning 35,1%, et ei ole teadlik.

Eelviimaseks küsimuseks oli “Kuhu lähete kriisiolukorras kui kodus ei ole enam turvaline olla?”

- kohaliku omavalitsusse (nt Viimsi Vallavalitsusse)
- külaseltsi kohtumiskohta
- sõidaksin maakohta
- ei tea kuhu minna
- Muu:

56,1% vastanutes märkis oma vastuseks, et sõidetaks maakohta. 19% ei tea kuhu minna. 16,5% on märkinud vastuseks “muu”. 6,2% lähets kohaliku omavalitsusse ning külaseltsi kohtumiskohta lähets vaid 2,2% vastanutest.

Küsimustiku viimases küsimuses uurisime, kas inimesed on valmis juba praegu tegema koostööd külaseltsi ja kohaliku omavalitsusega, et kaardistada vajalikud ressursid ning arutada läbi, kuidas kriisiolukorras toime tulla.

Vastusevariandid:

- Jah
- Ei oska öelda
- Ei

64% vastast küsimusele jaatavalt, 27,6% eitavalt ning 8,4% ei osanud öelda.

Venekeelse küsitluse tulemused

Küsimused olid esitatud vene keeles samas järjekorras nagu ka eesti keeles. Vastas kokku 17 inimest.

1. Milline termin kirjeldaks Teie arvates kõige paremini valdkonda, kas:

- Kodanikukaitse
- Elanikkonnakaitse
- Elanikukaitse
- Tsiivilkaiste
- Muu
-

82,4% (14) arvavad, et valdkonda kirjeldaks kõige paremini termin elanikkonnakaitse, 5,9%(1) arvavad, et elanikukaitse, 5,9% (1) arvavad, et kodanikukaitse ja 5,9% (1) arvavad, et mingi muu terminiga võiks seda valdkonda kirjeldada.

2. Kas kohalik omavalitsus peaks tegelema elanikkonnakaitsega? Palun põhjendage oma vastust.

16 vastajat pooldavad ideed, et kohalik omavalitsus peaks tegelema elanikkonnakaitsega, kuna kohalikud omavalitsused on riigistruktuuri osa. Poolt ollakse ka sellepärast, et iga omavalitsus teab oma regiooni eripärasid. Ainult üks vastaja oli vastu, sest tema meelest see on mõttetu raha raiskamine.

3. Kriisiolukorras loodan:

- Kohaliku omavalitsuse abile
- Päästeametile
- Külaseltsi abile
- Iseseisvale hakkamisele
- Muu

76,5% (13) loodavad päästeametile, 17,6% (3) iseseisvale hakkamisele ja lähendastele ja 5,9% (1) vastas, et ta loodab midagi muud.

4. Kas minu kodus on piisavad joogi- ja toiduvarud:

- 1 päevaks
- 3 päevaks
- 5-7 päevaks
- vähemalt 10 päevaks
- Ei ole joogi ja toiduvarusid

35,3% (6) arvavad, et nende kodudes on piisavad joogi- ja toiduvarud 5-7 päevaks, 23,5% (4) arvavad, et kolmeks päevaks, samuti 23,5% (4), et vähemalt kümneks päevaks, 11,8% (2) vastavad, et neil üldse pole joogi ega toiduvarusid ja 5,9% (1) vastavad, et neil on joogi ja toiduvarud ainult üheks päevaks.

5. Kas minu kodus on garanteeritud sooja saamine ilma elektrita:

- 1 päevaks
- 3 päevaks
- 5-7 päevaks
- vähemalt 10 päevaks
- Sooja saamine ei ole garanteeritud

52,9% (9) arvavad, et nende kodudes sooja saamine ei ole garanteeritud, 17,6% (3) arvavad, et sooja on garanteeritud vähemalt kümneks päevaks, 11,8% (2) arvavad, et kolmeks päevaks ja samuti 11,8% (2) arvavad, et sooja saamine on garanteeritud üheks päevaks ja 5,9% (1) arvavad, et 5-7 päevaks.

6. Olen teadlik kuidas kriisiolukorras (nt äärmuslikest ilmastikutingimustest tingitud hädaolukordades) käituda:

- Jah, olen läbinud vastava ettevalmistuse
- Loodan, et mul on piisav elukogemus ja saan hakkama
- Ei ole teadlik

52,9% (9) loodavad, et neil on piisav elukogemus, et kriisilukorras saada hakkama, 29,4% (5) vastasid, et nad on läbinud vastava ettevalmistuse ja 17,6% (3) vastasid, et nad pole teadlikud, kuidas kriisilukorras käituda

7. Loodan saada kriisilukorras informatsiooni

- Televiisorist
- Raadios
- Sotsiaalmeediast
- Tuttavatelt
- Külaseltsilt
- Kohalikust omavalitsusest
- Ruupuriga koduõest
- Muu

35,3% (6) vastasid, et nad loodavad saada informatsiooni kriisilukorrast sotsiaalmeediast, 23,5% (4) raadiost, 17,6% (3) televiisorist, samuti 17,6% (3) kohalikust omavalitsusest ja 5,9% (1) loodavad saada informatsiooni kriisilukorrast mujalt.

8. Kui kriisilukorras kraanist enam vett ei tule ning piirkonna poed ning bensiinijaamad veest tühjaks ostetud, siis saan vajaliku joogivee:

- Kodustest joogivee varudest
- Kohalikust omavalitsusest
- Kaevust, mis asub 1 km raadiuses
- Rabast, oskan filtreerida vett
- Muu

35,3% (6) vastasid, et loodavad saada vajaliku joogivee kohalikust omavalitsusest, 29,4% (5)- saavad vett kaevust, mis asub 1 km raadiuses, 17,6% (3)- saavad vett mujalt, 11,8 (2)- kodustest joogivee varudest ja 5,9% (1) vastasid, et oskavad filtreerida vett ja saavad seda rabast.

9. Tean kuhu pöörduda abi saamiseks kui endal puuduvad piisavad joogi- ja toiduvarud ning pole kindlustatud sooja saamine

- Kohaliku omavalitsuse poole
- Päästeameti poole
- Võtan ühendust sõprade ja tuttavatega
- Suhtlen külaseltsi esindajatega
- Ei oska öelda
- Muu

35,3% (6) abi saamiseks pöörduvad päästeameti poole, 29,4%(5) abi saamiseks võtavad ühendust sõprade ja tuttavatega, 17,6% (3) pöörduvad KOV poole, 11,8%(2) ei oska öelda kuhu nad pöörduvad ja 5,9% (1) pöörduvad mujale.

10. Kas minu kodus on olemas patareidega raadio (töötab elektrita)?

- Jah
- Ei ole
- Raadio on, kuid ei oska öelda kas see töötab

58,8% (10) vastasid, et neil kodus puudub raadio patareidega, 35,3% (6) vastajatel on olemas patareidega raadio kodus, 5,9% (1) vastasid, et raadio on, kuid nad ei tea kas see töötab.

11. Kas saaksite kriisiolukorras hakkama ilma elektrita?

- Jah, mõnda aega kindlasti, kuna mul on kodus varugeneraator
- Jah, kuna mul on olemas teadlikkus
- Ei kujuta elu ilma elektrita ette

58,8% (10) arvavad, et nad saavad kriisiolukorras hakkama, sest nad on teadlikud, 41,2% (7) vastasid, et nad ei kujuta elu ilma elektrita ette.

12. Kas olete mõelnud sellele mida tuleks kaasa võtta kui lahkute kriisiolukorras kodust?

- Jah
- Pole teadlik

52,9% (9) vastasid, et nad on mõelnud sellele mida tuleks kriisiolukorras kaasa võtta, 47,1% (8)- pole teadlikud

13. Kuhu lähete kriisiolukorras kui kodus ei ole enam turvaline olla?

- Kohaliku omavalitsusse
- Külaseltsi kohtumiskohta
- Sõidaksid maakohta
- Ei tea kuhu minna
- Muu
-

29,4% (5) vastasid, et kriisiolukorras sõidaksid maakohta, samuti 29,4% (5) vastasid, et nad ei tea kuhu minna, 23,5% (4) vastasid, et lähivad kuskile mujale, 11,8% (2) vastasid, et lähivad KOV kriisiolukorras, 5,9% (1) vastasid, et lähivad külaseltsi kohtumiskohta

14. Olen juba praegu nõus koostööd tegema külaseltsi ja kohaliku omavalitsusega (nt Viimsi Vallavalitsusega), et kaardistada vajalikud ressursid ning arutada läbi kuidas kriisiolukorras toime tulla.

- Jah
- Ei oska öelda
- Ei

64,7% (11) vastasid, et nad on juba nõus koostööd tegema külaseltsi ja kohaliku omavalitsusega, 23,5% (4) ei oska öelda ja 11,8% (2) vastasid, et nad pole nõus.

Kokkuvõte ja järeldused

Üldises plaanis vastati nii eesti- kui venekeelsele küsitlusele suhteliselt sarnaselt. Ehkki venekeelsele küsitlusele vastajaid oli tunduvalt vähem, saab mõningaid järeldusi siiski teha. Nagu ka eespool mainitud, on täna Riigikantselei poolt valdkonda kirjeldava terminina olnud asutusel “elanikkonnakaitse”. Mõlemad vastanute grupid pidasid seda kõige sobivamaks terminiks. Teisena märgiti eestikeelses küsimustikus, et võiks ka kasutada mõistet “tsiviilkaitse”, venekeelsel aga pakuti pigem “elanikukaitset”.

Erinevused ilmsid aga küsimuses, kellele kriisiolukorras loota. Eestikeelsed vastajad märkisid esmajoones, et loodavad hakkama saada ise või loodavad lähedastele, venekeelsed vastajad aga peavad esmatähtsaks just päästeametit. Samuti oldi eestikeelses küsimustikus positiivsemad ilma elektrita sooja saamise osas, kus enamik vastas, et vähemalt kümneks päevaks on neil toasoe garanteeritud, kui venekeelsele küsimustikule vastati ennekõike, et sooja saamine ei ole üldse garanteeritud. Mis puudutab veevarusid, siis eestikeelsed vastajad loodavad vett saada ca 1 km raadiusel asuvast kaevust, kuid venekeelsed loodavad kohaliku omavalitsuse abile. Samas peavad eestikeelsed vastajad kohalikku omavalitsust viimaseks kohaks, kust vett võiks saada.

Enamik vastajatest usuvad, et nad on teadlikud kuidas kriisiolukorras käituda ja usuvad, et saavad hakkama, lootes iseenda piisavale elukogemusele. Infot loodetakse saada valdavalt raadiost ja sotsiaalmeediast. Eestikeelsed vastajad eelistavad aga raadiot ning venekeelsed sotsiaalmeediat.

Probleemseks võib lugeda vastust, et suhteliselt suur protsent nii eesti- kui venekeelsetest (vastavalt 19% ja 24,9%) vastajatest ei tea, kuhu kriisiolukorras minna. See on kindlasti mõtlemiskoht, millele tasuks riigil edaspidi tähelepanu pöörata.